

herstellenden", ten einde weder toewijzing van grondstoffen te verkrijgen. De Rijkskanselier heeft omtrent deze zaak een beschikking genomen, die aan de „Sanatogenwerke" niet moet zijn meegevalen. Daarin wordt gezegd, dat telkens aanvragen om grondstoffen bij de overheid inkomen, welke door de belanghebbenden worden gestaafd door geneeskundige verklaringen, die de doelmatigheid of de onontbeerlijkheid van het betrokken nijverheidsvoortbrengsel betoogen. Deze verklaringen blijken te zijn verkregen, door de artsen daarom te vragen, en hierbij komt het soms voor, dat artsen voor zulke verklaringen wel niet met geld, maar met kosteloze verstrekking van de praeparaten worden beloond.

Van „allerh ochster Stelle" een prettige getuigenis, die, misschien meer dan alle vermaningen in de geneeskundige pers, ertoe zal bijdragen, dat de willige collega's zich gaan geneeren om hun goedhartigheid met attesten bot te vieren!

Verder leest men in de beschikking, dat „het sanatoegen, ondanks de omvangrijke reclame, zooals misschien voor geen ander dergelijk artikel is gemaakt, en ook wegens den zeer hoogen prijs, door de deskundigen bij de beraadslagingen (in het „Kriegsernahrungsamt" en in de rijkscentrale voor spijsvetten) niet als een voor de zieken noodzakelijk eiwitpraeparaat is aangewezen, maar integendeel als *ontbeerlijk*. Ook het keizerlijk Gesundheitsamt heeft zich in dezen zin uitgesproken.

Ten slotte wordt het afgeven van de verklaringen, die door de „Sanatogenwerke" worden verlangd, *schadelijk voor het aanzien van den geneeskundigen stand* genoemd! (*M nch. med. Wochenschr.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

BEHANDELING VAN SYPHILIS EN DE REACTIE VAN WASSERMANN.

Dat deze behandeling, zooals PAMEIJER schrijft, „in alle opzichten sterke aanbeveling verdient, als zij getoetst wordt aan haar invloed op de reactie van WASSERMANN", zou ik niet gaarne onderschrijven. Als bij meerendeels vroege gevallen van lues deze reactie slechts in 16 van de 36 gevallen negatief wordt, dan is dit m. i. een onvoldoend resultaat. De oorzaak hiervan meen ik te moeten zoeken in de te geringe hoeveelheid neosalvarsaan, die gebruikt is, misschien ook in het pas op het einde der kwikkuur toepassen van dit middel. Voor een gezonden, volwassen man is naar mijn ervaring een hoeveelheid van 3000 tot 3600 mgr. neosalvarsaan per kuur noodig, het beste verdeeld over 6 inspuitingen, van 300 mgr., 450 mgr. en viermaal 600 mgr., iedere week  en inspuiting. Of men met kwik of met salvarsaan begint, hangt af van het tijdperk der lues. Bij gevallen, geschikt voor een abortiefkuur (primaire affect met al of niet regionale klierzwellings en negatieve, hoogstens zwak positieve reactie van WASSERMANN) begint men met salvarsaan; bij versche secundaire lues laat men voorzichtigheidshalve een kwikbehandeling gedurende 1½   2 weken voorafgaan. Het is niet onverschillig, of men eerst een kwikkuur geeft en daarna de salvarsaan-inspuitingen, of kwik en salvarsaan geregeld laat afwisselen. De laatste methode werkt krachtiger. Dat de reactie van WASSERMANN bij oude gevallen door de behandeling veel lastiger of niet negatief te krijgen is, is waar. Men mag echter tot dit niet kunnen slechts besluiten na het aanwenden van krachtige kuren. Daar voor de abortiegevallen 2, voor de secundaire lues minstens 2, meestal 3, soms 4 krachtige kwiksalvarsaankuren ter genezing noodig zijn, heeft men dit aantal zeker aan te wenden, wil men mogen besluiten, dat de reactie van WASSERMANN bij een laat luesgeval niet negatief te krijgen is. Bij het beoordeelen van het behandelingsresultaat heeft men bij vroege gevallen 2   3 maanden, bij late gevallen soms nog veel langer, tot een jaar, te wachten. De laatste jaren zag ik drie gevallen met hoog positieve reactie van WASSERMANN, waarvan de besmetting 7 tot 12 jaren geleden en de reactie na de behandeling even sterk gebleven was. Acht tot 12 maanden later was zij echter negatief en is dat tot nu toe gebleven.

PAMEIJER gaat uit van het standpunt, dat telkens een nieuwe kuur begonnen moet

worden, als de reactie nog niet negatief geworden was. Dit is volkomen juist, mits men maar steeds er aan denkt, dat gevallen, waarbij de reactie na behandeling negatief is, even goed nog verder behandeling noodig hebben, die de ondervinding geleerd heeft, dat voor de genezing noodig is. Behalve de reactie van WASSERMANN zijn trouwens voor de beoordeeling van het resultaat eener kuur nog andere zaken van groot gewicht, vooral klierzwellingen en infiltraten (van het genezen primair-affect, van papels, enz.).

Het verhitten van de aangevilde ampullen boven een spiritusvlam, lijkt mij beter vervangen te kunnen worden door het aandrukken van een gloeiend gemaakt glazen staafje vlak naast de aangevilde plaats.

Amsterdam, 17 Maart 1918.

TH. PASSTOORS.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Eerste hulp bij bedrijfsongevallen.

In de *Nederlandsche Staatscourant* is verschenen het verslag betreffende de handelingen en bevindingen in het jaar 1916 en de eerste helft van 1917 van de commissie in het belang van het verlenen van eerste hulp bij bedrijfsongevallen.

Liepen vorige verslagen steeds over een geheel kalenderjaar, thans loopt dit verslag over anderhalf jaar; in de gegeven omstandigheden scheen dit praktischer, omdat de cursussen meestal gegeven worden in de wintermaanden en het verslag, eindigend op 31 December, eindigt te midden der werkzaamheden. Daarbij kwam, dat de secretaris der commissie, ds. F. C. FLEISCHER, in het midden van 1917 ontslag uit zijn betrekking heeft aangevraagd en het hem gemakkelijker zou vallen, verslag uit te brengen over het geheele werkseizoen 1916—1917, dan aan zijn opvolger, dit over een half seizoen te doen. Ten slotte is de heer FLEISCHER echter toch nog tot 1 Januari 1918 in functie gebleven. Hij heeft thans ruim 10 jaren deze betrekking bekleed, die echter op den duur te veel van zijn tijd en werkkraft ging inbeslag nemen, zoodat het waarnemen daarvan naast zijn Groene-Kruis-werk niet goed meer mogelijk was. Verder verloor de commissie haar ondervoorzitter, dr. E. WINTGENS, die, in verband met zijn aftreden als geneeskundig adviseur der Arbeidsinspectie, ontslag vroeg als lid der commissie. Voorts overleed dr. PH. KOOPERBERG, lid der commissie, weliswaar na den datum, waarop het verslag eindigt.

Het verslagjaar kenmerkt zich door levendige werkzaamheid en gestadige inspanning. De brandstofnood maakte echter, dat vele cursussen tijdelijk gestaakt moesten worden om pas later hervat te kunnen worden.

In het geheel werden voor het werkseizoen 1916—1917 ontworpen 164 aanvangs-cursussen en 31 herhalingscursussen, waarvan ten slotte tot stand zijn gekomen 133 der eerste en 28 der tweede soort. Dit is het grootste aantal cursussen, dat nog in één jaar werd bereikt (uitgezonderd alleen in 1909); voeg daarbij, dat thans een groot aantal cursussen aan ambachtsscholen gegeven is en een aantal landbouwcursussen, dan mag hier inderdaad van een record gesproken worden.

In den loop van het jaar 1916 werden door dr. W. R. H. KRANENBURG 29 cursussen in verschillende plaatsen bezocht. Daarbij bleek, dat de eenheid van onderwijs nogal te wenschen overlaat, een indruk, die over de laatste jaren vrijwel algemeen is. Er werd besloten hieraan tegemoet te komen, doordat de geneeskundige adviseur van tijd tot tijd samensprekingen zou houden met de verschillende cursusleeraren in het land. Daarmede is in het voorjaar van 1917 een aanvang gemaakt.

Er zijn thans 17159 leerlingen opgeleid of 7.59 per 1000 arbeiders in ons land.

De beredeneerde verslagen der leeraren leverden niet veel belangrijks op. Over het algemeen vermeldden zij het welzijn der cursussen en belangstelling bij de leerlingen. Ook waren velen in staat het praktische der cursussen op te merken in de dagelijkse praktijk. De nieuwe platen vallen algemeen zeer in den smaak.